

SZEGEDI ÍTÉLŐTÁBLA
Pf.II.20.567/2008/4. szám

A M A G Y A R K Ö Z T Á R S A S Á G N E V É B E N !

A Szegedi Ítéltábla Dr. Nagy László ügyvéd által képviselt **felperes neve (címe)** alatti lakos felperesnek - Dr. Tárkány István ügyvéd által képviselt **alperes neve (címe)** alatti lakos alperes ellen szerződésből eredő követelés és egyéb iránt indított perében a Csongrád Megyei Bíróság 2008. szeptember 26. napján kelt 13.P.21.750/2006/36. számú ítélete ellen a felperes 37. sorszám alatt benyújtott fellebbezése folytán lefolytatott másodfokú eljárásban meghozta az alábbi

Í T É L E T E T :

Az elsőfokú bíróság ítéletét **részben és akként változtatja meg**, hogy a felperes 10.216.400.- (tízmillió-kettőszáztizenhatezer-négyszáz) Ft megfizetésére történő marasztalását, valamint a beszámítási kifogás elutasítására vonatkozó rendelkezést mellőzi.

Egyebekben az elsőfokú bíróság ítéletét helybenhagyja.

Kötelezi a felperest, hogy az illetékes állami adóhatóság külön felhívására fizessen meg a Magyar Államnak 900.000.- (kilencszázezer) Ft másodfokú eljárási illetéket.

Kötelezi továbbá a felperest, hogy 15 napon belül fizessen meg az alperesnek 500.000.- (ötszázezer) Ft másodfokú eljárási költséget.

Az ítélet ellen fellebbezésnek helye nincs.

I N D O K O L Á S :

A peres felek házastársak voltak. Az 1977. július 30. napján kötött házasságukból két gyermekük született, 1983-ban **személy_1** és 1990-ben **személy_2**. A peres felek a házastársi

együttélés alatt ezüst- és aranyékszer gyártásával és forgalmazásával foglalkoztak. E tevékenységük folytatására alapították 1994-ben a **cég_1**-t és 1997-ben a **cég_2**-t. Az alperes 1998-ban kilépett a **cég_1**-ből, és egyidejűleg helyette, mint kültag a társaságba belépett a peres felek **személy_1** nevű gyermeke. A **cég_2**-ben a felperes 1.100.000.- Ft, az alperes 1.900.000.- Ft névértékű üzletrésszel rendelkezett. Mindkét társaság irányítását, ügyvezetését a felperes végezte. A felperesnél 1996-ban rákos megbetegedést diagnosztizáltak. Egészségi állapota 2001. őszén súlyosbodott, majd 2002. nyarán hosszabb kórházi kezelésben részesült. Ekkor életkilátásait az orvosok kedvezőtlennek ítélték, s erről a peres feleket is tájékoztatták. A felperes egészségi állapotának romlása miatt 2002. nyarán az alperes átvette a két cég irányítását, ugyanakkor abban, illetve a társaságok tevékenységében a felperes 2003. nyaráig továbbra is közreműködött.

A peres felek házassága 2002. nyarán megromlott, majd 2002. november 1. napján életközösségük is megszakadt. A felperes 2002. december 4. napján keresetet nyújtott be a házasság felbontása iránt, amely alapján a Szegedi Városi Bíróság a 2003. május 29. napján kelt, s ugyanezen a napon jogerőre emelkedett ítéletével a peres felek házasságát felbontotta. A bontóper folyamán a peres felek akként nyilatkoztak, hogy a házastársi közös vagyonukhoz tartozó ingóságokat megosztották, e vonatkozásban egymással szemben vagyoni követelésük nincs.

A bontóper folyamatban léte alatt 2003. március 3. napján „megvásárolták” a peres felek az **cég_3**-t, amelybe a cég korábbi tagjainak kilépésével egyidejűleg a felperes kültagként, az alperes beltágként belépett. A személyi változáshoz kapcsolódó társasági szerződésmódosítás 4.000.- Ft felperesi és 5.000.- Ft alperesi vagyoni hozzájárulást rögzített, a nyereség felosztását tekintve pedig 50 - 50 %-os részesedést állapított meg. E céget ténylegesen kizárólagosan a felperes működtette.

A peres felek a felperes kezdeményezésére ügyvédi közreműködéssel 2003. május 27. napján aláírtak egy „pénzkölcsön szerződés tartozás-elismeréssel” elnevezésű okiratot. Ebben rögzítették, hogy egyenlő arányú tulajdonukat képezi az **cég_3**, a **cég_1** és **cég_2**. Az alperes elismerte a megállapodásban, hogy tartozik a felperesnek 300 millió forinttal, miután a jól működő **cég_1**-t a jövőben ő működteti. Vállalta, hogy a 300 millió forint, mint kölcsönösszeg hozadékaként megfizet a felperesnek havonta 2 millió forintot minden hónap 5. napjáig azzal, hogy késedelmes teljesítés esetén 40 % késedelmi kamat terheli. E megállapodás aláírásával egyidejűleg a peres felek és gyermekeik módosították a **cég_1** és az **cég_3** társasági szerződését. A módosítások értelmében a **cég_1**-nek az alperes lett a beltágja, a felperes a kültagja, az **cég_3**-ben a felperes lett a beltág, az alperes a kültag, és mindkét bt-ben kültagként részt vett a felek **személy_1** és **személy_2** utónevű gyermeke. A társasági nyereségből való részesedést a módosított szerződések mindkét cég tekintetében úgy rendezték, hogy a négy-négy tagot egyenlő arányban illeti meg a nyereség. Újabb módosításra a fenti két cég

Pf.II.20.567/2008/4. szám

vonatkozásában 2004. január 29. napján került sor, amikor az alperes kilépett az **cég_3**-ból, és ezzel egyidejűleg a felperes társasági nyereségből való részesedési aránya 50 %-ra emelkedett, a felperes pedig kilépett a **cég_1**-ből, ahol az alperes társasági nyereségből való részesedése emelkedett 50 %-ra. **Személy_2** és **személy_1** 25-25 %-os részesedését a módosítás egyik cég tekintetében sem érintette. A **cég_2**-ben fennálló üzletrészt a felperes két részre felosztotta, és azokat a 2004. február 5. napján kelt szerződésekkel névértéken részben az alperesre, részben a perben nem álló **személy_3-ra** átruházta.

Az alperes a „pénzkölcsön szerződés tartozás-elismeréssel” elnevezésű okiratban vállalt fizetési kötelezettségét részben teljesítette. 2003. szeptember 5. napjától 2004. február 5. napjáig összesen 12 millió forintot fizetett meg a felperesnek, majd a vele történt megállapodás alapján a havi részleteket 700.000.- Ft-ra leszállította, és ilyen összegű részletekben 2004. szeptember 5. - 2006. január 5. napja között további 11.900.000.- Ft-ot teljesített a felperesnek.

Időközben a peres felek házastársi közös vagyonát érintő egyéb megállapodásokra is sor került, amelyek alapján az alperes 2002. évben átutalt a felperes bankszámlájára 117.390 Eurót, házastársi közös vagyonból a felperes részére megvásárolták a felek **cím_1** alatti lakásingatlant és megszüntetésre került a **cég_1**, valamint a **cég_2** telephelyeül szolgáló **cím_2** alatti ingatlanon fennálló közös tulajdon.

A felperes módosított keresetében 68.000.000.- Ft tőke, 27.786.575.- Ft lejárt kamat, valamint a jövőben lejáró 2 millió forintos részletek megfizetésére kérte kötelezni az alperest a 2003. május 27. napján kelt szerződés teljesítése jogcímén. Előadása szerint a kölcsönszerződésnek nevezett megállapodással ténylegesen a perbeli gazdasági társaságok tekintetében szüntették meg a házastársi vagyonközösséget akként, hogy a **cég_2** és a **cég_1** az alperes, míg az **cég_3** a felperes kizárólagos tulajdonába került, s az alperes 300 millió forint értékkiegyenlítés megfizetését vállalta havi 2 millió forintos részletekben.

Az alperes a kereset elutasítását kérte. Védekezése szerint a házastársi közös vagyon részét képező gazdasági társaságok tekintetében nem számoltak el egymással, a kölcsönszerződés elnevezésű okiratot az akkor súlyosan beteg és kedvezőtlen életkilátásokkal rendelkező felperes kívánságára és megnyugtatóására írta alá abban bízva, hogy ezzel is elősegítheti a házastársi kapcsolat helyreállítását. Egyidejűleg feltűnő értékaránytalanságra hivatkozva megtámadta a szerződést,

megtámadási jogát kifogásként érvényesítve. Állította ugyanis, hogy a cégek értéke csupán töredékét képezte a felperes által megjelölt összegnek. Az érvénytelenség jogkövetkezményeként 23.900.000.- Ft visszafizetésére kérte kötelezni a felperest eredeti állapot helyreállítása jogcímén.

Az elsőfokú bíróság a keresetet elutasította, s kötelezte a felperest 10.216.400.- Ft alperes részére történő megfizetésére. Az ezt meghaladó beszámítási kifogást elutasította. A felperest 900.000.- Ft illeték Magyar Állam és 1.810.000.- Ft perköltség alperes javára való megfizetésére kötelezte. Ítéletének indokolása szerint az írásba foglalt kölcsönszerződés színlelt megállapodás, és mint ilyen semmis. A színlelt jogügylet a perbeli gazdasági társaságokhoz kapcsoló házastársi vagyonközösség megszüntetésére irányult, amely szerződést az alperes megalapozottan támadott meg feltűnő értékkülönbség címén. A perben kirendelt igazságügyi szakértői vélemény alapján ugyanis azt állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a három cég értéke a vagyonmegosztási megállapodásnál figyelembe vett 600 millió forinthez képest mindössze 19.548.000.- Ft volt a szerződéskötéskor. Az értékaránytalanságot, mint érvénytelenségi okot kiküszöbölte akként, hogy a gazdasági társaságok vagyonmegosztáskori értékét - a szakértő által megjelölt reális forgalmi értéket 40 %-kal növelve - 27.367.200.- Ft-ban határozta meg. Ennek alapján számítása szerint az alperes a felperest értékkiegyenlítés címén megillető 13.683.600.- Ft-hoz képest 10.216.400.- Ft-tal többet teljesített, így ezt az összeget a felperes köteles a részére visszafizetni.

Az ítélet ellen a felperes élt fellebbezéssel, kérve annak keresete szerinti megváltoztatását. Az elsőfokú eljárásban előterjesztett álláspontját fenntartva kiemelte, hogy a perbeli szerződés aláírását megelőzően 2002. augusztusában leltárt készítettek a perbeli cégek vagyontárgyairól, a készpénzállományt és a nemesfémkészletet is beleértve, amely leltár igazolja, hogy a könyvelési adatokból megállapítható értékhez képest az alperes tulajdonába került **cég_1** tényleges forgalmi értéke alapján az alperes által fizetendő 300 millió forintos értékkiegyenlítés reális összegben került meghatározásra.

Az alperes fellebbezési ellenkérelme az elsőfokú ítélet helybenhagyására irányult.

A fellebbezés **nagyobb részt alaptalan.**

Az elsőfokú bíróság - a perbeli jogvita érdemi elbírálásától függetlenül - tévesen kötelezte pénzfizetésre a felperest az alperes javára. A Pp. 215. §-a értelmében ugyanis a döntés nem terjedhet túl a kereseti kérelmen, illetőleg az ellenkérelmen, ekként a bíróság nem ítélt meg többet, mint amit a felperes keresetében, illetve az alperes a viszontkeresetében kér. Jelen esetben az alperes a felperesi követeléssel szembeni védekezését nem viszontkereset, hanem a Ptk. 236. § (3) bekezdésén alapuló, úgynevezett érvénytelenségi kifogás címén érvényesítette. Az érvénytelenségi kifogás - a beszámítási és a szavatossági kifogáshoz hasonlóan - csak a keresettel szemben való védekezés körében értékelhető, ezért hatásában is a

Pf.II.20.567/2008/4. szám

kereseti követeléshez igazodik. Ez azt jelenti, hogy a kereseti követelés alapjául szolgáló szerződés kifogás útján történő eredményes megtámadása legfeljebb a kereseti követelés „kioltására” alkalmas, vagyis eljárásjogilag keresetet elutasító ítélet hozatalát eredményezi (Fővárosi Ítéltábla 3/2003. (XI.17.) ajánlásának V. pontja). Lényeges emellett, hogy a bíróság ítéletének a kereseti, illetve viszontkereseti kérelemben foglaltakra kell kiterjednie, az ítélet úgynevezett rendelkező részének a kereseti, (viszontkereseti) kérelemre vonatkozó döntést kell tartalmaznia. Az érvénytelenségi (beszámítási, illetve szavatossági) kifogás mikénti elbírálása a kereseti, (viszontkereseti) kérelemmel kapcsolatos döntésben juthat kifejezésre, így a bíróságnak csupán ítélete indokolási részében kell kitérnie arra, hogy a védekezésként előterjesztett kifogást mennyiben találta alaposnak, vagy aseptalannak. Minderre tekintettel az ítéltábla mellőzte az elsőfokú ítéletnek a felperes marasztalására és az alperes beszámítási kifogásának részbeni elutasítására vonatkozó rendelkezését.

Ami a jogvita érdemét illeti:

Az elsőfokú bíróság helyesen állapította meg, hogy a perbeli „pénzkölcsön szerződés tartozás-elismeréssel” elnevezésű, 2003. május 27. napján kelt szerződés színlelt jogügylet, s mint ilyen semmis. Az írásba foglalt szerződésnek - az abban foglalt szavak, kifejezések általánosan elfogadott jelentése, valamint a magyar nyelv szabályai szerint megállapítható - értelme szerint az alperes a **cég_1** és a **cég_2** „működtetése” ellenértékeként vállalta 300 millió forint megfizetését a felperes részére a szerződés 3. pontjában foglaltak alapján, míg a megállapodás 4. pontja ugyanezt az összeget már kölcsönösszegként tünteti fel azzal, hogy az alperes ezen kölcsönösszeg hozadékaként köteles a felperesnek havonta 2 millió forintot megfizetni. A szerződésnek ezek a rendelkezései ellentmondásosak, az írásba foglalt megállapodás alkalmatlan egy egyértelmű szerződéstartalom megállapítására. A felek gyakorlatilag egyező előadása szerint az okirat sem a felperes, sem az alperes részéről nem tükröz valóságos szerződési akaratot, így az abban rögzített megállapodás színlelt, s ennek megfelelően semmis (Ptk. 207. § (6) bekezdés). Nem osztja ugyanakkor az ítéltábla az elsőfokú bíróságnak azt az álláspontját, amely szerint ez a színlelt megállapodás egy, a perbeli gazdasági társaságokra vonatkozó házastársi közös vagyont megosztó szerződést leplez. A felperesnek ezt az előadását ugyanis az alperes mindvégig határozottan tagadta, s csupán másodlagos védekezésként terjesztette elő a felperes által állított tartalmú vagyonmegosztási szerződés megtámadására irányuló kifogását. Az alperes tagadására figyelemmel a felperest terhelte volna annak bizonyítása, miszerint a cégek tekintetében a házastársi közös vagyont megosztották 2003. május 27. napján. Ezt az állítását azonban bizonyítani nem tudta, sőt több peradat a felperes által állított tartalmú szerződés megkötését cáfolja. Nevezetesen

- a peres felek **személy_1** utónevű gyermeke tanúkénti kihallgatása során előadta egyrészt, hogy a perbeli szerződéskötéssel összefüggésben a felperes arról számolt be neki, miszerint a szerződésben rögzített összeg meghatározásakor arra volt figyelemmel, hogy az alperessel együtt töltött 25 év eltékozolt idő volt a részéről, a karrierjét adta fel a házasságért. Másrészt a tanú úgy tudta, hogy az alperes a felperes megélhetésének biztosítása érdekében vállalt fizetési kötelezettséget. Hasonló tartalmú nyilatkozatot tett a peres felek veje, **személy_4** is. A felperes e tanúk kihallgatásánál jelen volt a tárgyaláson, vallomásukra azonban észrevételt nem tett.

- A felperes által állított leplezett tartalmú szerződés megkötése ellen szóló további körülmény, hogy az érintett szerződéskötés napján a felek akként módosították a **cég_1** és a **cég_2** társasági szerződését, hogy abban a felek és két gyermekük részesedése egyenlő arányú legyen. Ha valóban az lett volna a felek szándéka, hogy a gazdasági társaságokban megtestesülő házastársi közös vagyonukat megosszák, nem lett volna akadálya annak, hogy a felperes kilépjen a **cég_1**-ből, az alperes pedig az **cég_3**-ból. E kérdéskörhöz kapcsolódó további lényeges, s a felperesi állítást cáfoló tény, miszerint - a 2004. január 29-i újabb társasági szerződésmódosításokat is figyelembe véve - mind a **cég_3**, mind a **cég_1**-ben a peres felek gyermekeinek 25 - 25 %-os részesedésük van, így a jelenlegi cégnyilvánítási állapotot is figyelembe véve az állapítható meg, hogy a későbbiekben a peres felek úgy osztották meg a perbeli cégeken fennálló házastársi közös vagyonukat, hogy az adott cégből kilépő fél az őt ténylegesen megillető 50 %-os részesedését gyermekeinek juttatta.

- Életszerűtlenné teszi a fentiekén túl a felperes előadását a részletes tételes elszámolás hiánya is. Elképzelhetetlen ugyanis, hogy a felperesi állítás szerinti mintegy 600 millió forint értékű gazdasági társaságok vonatkozásában a peres felek az egyes cégek vagyonának tételes számbavétele nélkül állapotok voltak meg, illetve hogy az alperes pontos elszámolás hiányában vállalt volna többszáz milliós nagyságrendű fizetési kötelezettséget. Kétségtelen ugyan, hogy a peres felek 2002. augusztusában közösen készítettek egy hozzávetőleges felmérést az akkor meglévő **cég_1** és **cég_2** vagyonáról, az ezt tartalmazó feljegyzés azonban egyrészt áttekinthetetlen, másrészt nem tartalmazza az azt követően alapított **cég_3**-re vonatkozó adatokat, nem derül ki belőle továbbá, hogy az abban feltüntetett készpénz és nemesfém melyik fél birtokába került. Emellett e jegyzék elkészítése és a perbeli megállapodás megkötése között közel egy év telt el, amely alatt a jegyzékben foglalt adatok lényegesen megváltozhattak.

Mindezt értékelve az ítéletábra álláspontja szerint nem állapítható meg, hogy 2003. május 27. napján a peres felek között létrejött volna a perbeli gazdasági társaságokon fennálló házastársi közös vagyon megosztására vonatkozó szerződés. A rendelkezésre álló adatok szerint a felperes az „eltékozolt” ifjúsága, valamint a **cég_1** és a **cég_2** üzletvezetésének alperes részére történő

átengedése fejében követelte a 300 millió forintot havi 2 millió forintos részösszegekben történő teljesítés útján, míg az alperes a súlyosan beteg és kedvezőtlen életkilátásokkal rendelkező felperes megnyugtató céljából, valamint a házastársi életközösség helyreállításának reményében vállalt a felperes felé fizetési kötelezettséget. Nem állapítható meg tehát, hogy a peres felek kölcsönös és egybehangzó akaratnyilatkozatot tettek volna házastársi közös vagyonuk gazdasági társaságok tekintetében történő megosztására. Az egybehangzó és kölcsönös akaratki nyilvánulás hiányában pedig a felperes által állított tartalmú leplezett szerződés nem jött létre közöttük a Ptk. 205. § (1) bekezdése értelmében.

Mindez azt jelenti, hogy az írásba foglalt „pénzkölcsön szerződés tartozás-elismeréssel” elnevezésű szerződés alapján az alperest nem terheli fizetési kötelezettség e szerződés semmissége következtében, s miután leplezett szerződés létrejött nem állapítható meg, e címen sem marasztalható. Minderre tekintettel az ítéltábla a fenti eltérő indokok alapján az elsőfokú bíróságnak a keresetet elutasító ítéleti rendelkezését helyben hagyta, a felperes marasztalására irányuló döntés tekintetében pedig a korábban már indokoltak szerint az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta a Pp. 253. § (2) bekezdése alapján.

A nagyobbbrészt eredménytelenül fellebbező felperest az ítéltábla a Pp. 81. § (1) bekezdése alapján kötelezte részperkölttség megfizetésére. Ennek összegénél a 32/2003. (VIII.22.) IM. rendelet 3. § (6) bekezdése alapján a fellebbezési érték szerint számítható maximális munkadíjat csökkentette, figyelembe véve, hogy az az alperesi jogi képviselő által a másodfokú eljárásban kifejtett munkával arányban nem álló eltúlzott összeget jelentett volna. A felperest az Itv. 74. § (3) bekezdése szerint alkalmazandó 6/1986. (VI.26.) IM. rendelet 13. § (2) bekezdése alapján kötelezte a személyes illetékfeljegyzési joga folytán le nem rótt fellebbezési eljárási illeték megfizetésére.

Szeged, 2009. február 18.

Dr.Szeghő Katalin sk.	Dr.Rakita Zsuzsanna sk.	Zanócné dr.Ocskó Erzsébet sk.
a tanács elnöke	előadó bíró	táblabíró